

Kazalo

Za začetek	13
Uvodno razmišljanje	17
Kako preučevati urbane tematike	25
Konstrukcija urbanega v Novi Gorici	41
Urbanizacija in urbano	43
Zadrega s poimenovanjem mesta	45
Nastanek in očrt razvoja Gorice	48
Vzpostavitev zahodne meje po drugi svetovni vojni	55
Pripoved o Novi Gorici	72
Graditev Nove Gorice	82
Funkcionalistično mesto in socialistično mesto	86
Multivokalnost nastajajočega mesta	102
Naseljevanje Nove Gorice	125
Nova Gorica – blokovsko naselje	131
Nova Gorica v retrospektivi	136
Arhitektura in arhitekstura mesta	145
Vsebina mesta	161
Prehajanje prostora v kraj	164
Občutek kraja	166
Kulturna definicija navezave na kraj v odnosu do skupnosti	169
Interpretacija oblikovanja vsebine in pomena mesta	171
Staroselci	174
Kdo je domačin?	178
Priseljeni v Novo Gorico	181

Rojeni v Novi Gorici	193
Funkcionalni odnos do Nove Gorice	195
Afektivni odnos do Nove Gorice	203
Identifikacijski odnos do kraja	207
Identifikacijski odnos do Nove Gorice	212
Nova Gorica v očeh njenih prebivalcev oziroma trije odnosi v perspektivi	216
Nova Gorica – mesto?	220
Nova Gorica – mesto na travniku?	221
Nova Gorica v medmrežju	231
Konstrukcija urbanega v Novi Gorici – končni pogled	246
Dve Gorici – eno mesto? Konstrukcija urbanega	251
Meja in mejnosti	254
Meja na Goriškem po letu 1947	261
Sodelovanje med mestoma	273
Dve Gorici – eno mesto. Rojstvo zamisli v 90. letih	283
Novi sporazumi o sožitju med mestoma, ki želijo preseči lokalne okvire	289
»Dve Gorici – eno mesto« med približevanjem Slovenije k Evropski uniji	297
Raba konceptov »antropološki kraj« in »kraj spora« v raziskavi	303
Območje ob novogoriški železniški postaji kot točka stikov	308
Preoblikovanje prostora pred novogoriško železniško postajo	321
Odprtje skupnega trga ob pristopu Slovenije k Evropski uniji	339
Neizkoriščen potencial mesta?	352
Problem skupnega poimenovanja	363

Interpretacija skupnega trga	369
Skupni trg: potencial ali območje mikro interesov?	378
Dve Gorici – eno mesto: aspiracija ali utopija?	383
Sklepni razmislek	407
Priloga o teoretičnem in metodološkem (samo)premisleku	419
Razvoj zanimanja za urbano in opredelitev nekaterih osnovnih pojmov	422
Čikaška šola	423
Pogledi na raziskave mest v štiridesetih letih 20. stoletja	428
Manchestrska šola	429
Ukvarjanje z urbanimi temami v šestdesetih letih 20. stoletja	430
Urbani antropologiji naproti: antropologija v mestu versus antropologija mesta	431
Raziskave mesta v osemdesetih letih 20. stoletja	434
Opredelitev urbane antropologije kot samostojne discipline znotraj kulturne antropologije	436
Urbana etnologija ali urbana antropologija?	438
Urbana etnologija na Slovenskem	439
Koncept prostora v kontekstu urbanosti	442
Ukvarjanje z urbanimi temami v devetdesetih letih 20. stoletja	444
Antropologija prostora in kraja v urbanih okoljih	446
Summary	449
Viri in literatura	461

Izvleček

V knjigi, ki je pred vami, je predstavljena tematika s polja urbane etnologije/etnologije mesta na primeru mest Nova Gorica in Gorica. Osredinjena je na razmerje med mestoma, ki je posledica dejstva, da je po drugi svetovni vojni ob takrat jugoslovanski meji nastalo novo mesto kot »nadomestek« za mesto, ki je po razmejitvi ostalo na italijanski strani. Te posebne zgodovinske okoliščine omogočajo, da sledimo nastanku in razvoju novega mesta, tj. »konstrukciji urbanega«.

Interpretacijo raziskovane problematike usmerjajo ključni teoretični koncepti – urbano, prostor, kraj, mesto, identifikacija, meja, mejnost – in pripoved o zbranem empiričnem gradivu ter spoznanjih, pridobljenih pri terenskem delu. Težišče prvega dela je s historično perspektivo analizirati politične, ekonomske, kulturne, etnične in nacionalne vplive na oblikovanje meje na nekdanjem enotnem ozemlju Goriške in tudi na nastanek novega mesta. Osredje drugega dela je analiza t. i. krajev spora (ang. *contested places*) (Low 1999a, 1999b) na mejni črti med obema mestoma. To so prostori stikov, ki nimajo neogibno negativne konotacije, pomagajo pa slediti dinamiki (ne)sodelovanja med mestoma, ki je podlaga za analizo zamisli o novi, politično spodbujani zavesti, ki se je v devetdesetih letih 20. stoletja zgostila v geslu »dve Gorici – eno mesto«. Zamisel je še poseben pomen in pri nekaterih tudi željo po uresničenju pridobila v času približevanja in pristopa Slovenije k Evropski uniji, torej prav v času raziskave, to je med letoma 2002 in 2007.

Na podlagi prepleta deloma preoblikovanih teoretskih izhodišč in analize pridobljenega gradiva je pokazano, kako se je ustvarjala zavest, da Nova Gorica je/ni mesto; pri tem pa je pomembno dejstvo, da je prostor med mestoma tudi mejni prostor med dvema nacionalnima državama.